

70 let doc. Skály

Lidem v pokročilejším věku radí gerontologové tzv. druhou kariéru, v níž se už nemají vyskytovat termínované úkoly, zlobení s podřízenými a mrzutosti s nadřízenými, kdy má člověk spíše radit, popřípadě pracovat méně, pravidelně a bez napětí.

Podívejme se, jak vypadá denní program našeho jubilanta po oficiálním a formálním odchodu do důchodu. Jeho žáci a spolupracovníci hřásí, že ani teď si nedá pokoj. Pracuje jako ordinář krajské ordinace AT, za posledních pět let publikoval 40 prací, z toho dvě monografie: kolektivní práci „Ochrana společnosti před alkoholismem“ a „Studie o abúzu alkoholu“ (s dr. Kubičkou), odevzdal kolektivní rukopis „O abúzu závislosti na alkoholu a jiných drogách“ (určený pro lékaře první linie), a monografii „Alkoholismus a jiné toxikomanie“.

Vede kabinet psychiatrické kliniky pro psychoterapii, hlavně balintovské skupiny a výcvik jejich vedoucích.

Od r. 1982 je vedoucím psychoterapeutické sekce Čs. psychiatrické společnosti; v roce 1981 předal po 25 letech předsednictví AT sekce primáři Marečkovi. Organizuje a řídí výcvik zájemců z řad lékařů a psychologů o psychoterapii. Je místopředsedou Českého protialkoholního sboru.

Kdo jiný, než pracovník tohoto oboru by měl mít zájem o popularizaci vědy. A tak stále přednáší pro laickou veřejnost, zvláště v kombinovaných pořadech hudby a slova, dříve s Linha singers a dále hlavně s Borock — jazz kvintetem. Jsou to svým významem preventivní pořady pro pracující a studující mládež od 15 do 18 let. Jen v posledních pěti letech ho vyslechlo kolem 25 tisíc mladých v Čechách a na Moravě.

Velmi si zakládá na své redaktorské činnosti (Zápisky z Apolináře“ vycházejí už 35 let).

Stále si uchovává „starou lásku“ ke sportu, tělocviku a vůbec k pohybu. Je předsedou TJ Apolinář, založil svůj vlastní přespolní běh v Lojovicích (letos se pořádá už jedenáctý ročník).

Když jsme takto začali atypicky posledními pěti lety jeho činorodého života, vrátíme se k tomu, co jsme zjistili už před léty, kdy jsme oslavovali jeho šedesáté a pětadesáté narozeniny (protože, jak známo, poznatky a vědomosti se zapomínají).

Významné místo v jeho životě má město Plzeň. Tam se narodil 25. května 1916 a tam také maturoval. Jinak se tam zdržoval velmi málo, protože se svým otcem, závodním inženýrem Škodovky poznal snad celou republiku (i Jugoslávii).

Jeho mnočetné zájmy a činy jsou dány mimo jiné tím, že absolvoval vedle lékařské fakulty i tělovýchovnou. Dříve než vypočteme jeho životní výkony a zásluhy, je třeba zdůraznit dva důležité rysy jeho povahy. Jeho soustavnost, důkladnost, organizační zdatnost, iniciativnost a přísnost až vojenská, je všeobecně známa a projevuje se hlavně ve sthenickém režimu jeho terapie. Méně však je známo, že má neobyčejný smysl pro vtip, humor, drama, zábavu. Pochopil, že zábava není produkt luxusu, nýbrž je elementární potřebou člověka a že ji hledá i v nejsvízelnějších životních situacích. Právě tato šťastná kombinace disciplíny a veselí učinila jeho terapii tak životnou a imponující. Nejvíce se to projevuje v instituci KLUSU, který založil už v r. 1948. Je ještě jeden motivační moment jeho práce. Má své alkoholiky rád, což proniká jeho zdánlivě strohou skořápkou mimo jiné v tom, jak je k nim laskavý a kamarádský po

jejich vyléčení. Výčet jeho objevů, publikací, funkcí, zařízení a metod by byl tak rozsáhlý, že je možné je jen stručně až suchopárně vyjmenovat: Zřízení prvního otevřeného oddělení v Apolináři (1948), časopis „Zápisky z Apolináře“ (1949), aplikace emetinu a apomorfinu (1947), Antabusu (1950), založení protialkoholních obvodních poraden (od r. 1953), zřízení nyní ženského oddělení v Lojovicích (1958), léčba ostatních toxikomanií (1961), stanový tábor v Dobronicích (1962), bezalkoholní kavárna Luxor (1963), ambulantní a ústavní rodinná terapie, především v Červeném Dvoře (1964, 1966), středisko pro děti z rodin alkoholiků (1967), léčba alkoholismu ve výkonu trestu (1968), sportovní oddíl KLUSU (1968). O jeho bystrosti svědčí to, jak předvídal. Zřídil péči o ohrožené ženy a děti, dříve než to veřejnost pocítila. Stejně tak je to s jeho bojem proti kuřáctví.

Vzpomeňme dále jeho vědeckých referátů, monografií, přednášek, fakultní výuky, velkého počtu funkcí na úrovni krajské, celostátní, světové (expert WHO), z nichž nejdůležitější, jak bylo uvedeno na začátku, zastává dosud.

Pracoval i jako zdravotnický vedoucí: lůžkové oddělení v Apolináři (51 lůžek), záchytná stanice (22 lůžek), Lojovice (32 lůžek), metodické vedení Červeného Dvora (50 lůžek).

Jeho význam proniká několik vrstev lidské společnosti: Psychiatrická klinika si ho váží jako služebně nejstaršího učitele (od r. 1966) a za jeho věrnost pracovišti (nikdy ji neopustil, i když mu kynula lákavá kariéra jinde), pro naši lékařskou obec je samozřejmé jeho vůdčí postavení v problematice toxikomanií, pro psychiatrii jeho organizační zásluhy v oblasti psychoterapie, pro celosvětovou vědu prioritní zakládání záchytných stanic (vděčně kvitováno na světovém kongresu ve Washingtonu), statisíce rodin za záchranu jejich otců, dětí, ale i matek.

Je iniciativní i v penologické a zákonodárné oblasti. Navrhl léčbu alkoholismu během věznění, účastnil se na návrzích příslušných zákonů, výnosů a nařízení.

Je mnoho lidí nadaných, pilných, nápaditých, obětavých, méně už organizačně zdatných, ale nejméně je tvůrců základních oborů. Na ty lidstvo zpravidla nezapomíná, historie na ně uchovává vzpomínku. A tento záviděný osud byl popřán našemu jubilantovi. Udělená vyznamenání jsou jen částí těchto díků. Co mu můžeme přát? Dlouhá léta, dobré zdraví a hlavně další rozkvět jeho oboru, jeho školy.

Jan Dobiáš